

ACC. N:R M. 8087 : 1-19.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: _____ Adress: _____
 Socken: KALMAR Berättat av: Fröken Genberg
 Uppteckningsår: 1941 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen i biskopshemmet. /Hos Biskop Genberg/	s. 1,2.
Nyåret.	s. 3.
Inringning av högtiderna.	s. 4.
Stjärngossar.	s. 4.
Husförhör.	s. 5.
Mårten.	s. 6.
Lucia.	s. 6.
Påsk.	s. 7.
Pingst.	s. 8.
Studentexamen.	s. 8.
Fastan.	s. 9.
Valborgsmässoafton och 1:a maj.	s. 10.
Vårfrudagen.	s. 10.
Skridskoåkning.	s. 10.
Kostymsläddpartier.	s. 11
Födelsedagar.	s. 12.
Midsommar.	s. 13.
Vita frun i Kölby.	s. 13.
Lördagstiggeriet.	s. 14.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.8087:1-19.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken Genberg
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hyresvärdarna.	s. 14.
Kalmar under 70-talet.	s. 15.
Brandväsendet.	s. 16.
"Galne Albin".	s. 17.
Professor Johan Jakob Borelius.	s. 17.
Sander.	s. 18.
"Sju-Stina"	s. 18.
Marknader.	s. 19.
Ljusinbrinningsfester.	s. 19.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M 8087: 1

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KALMAR Berättat av: Genberg
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen i biskopshemmet/Hos Biskop Genberg/
Fröken Genberg är dotter till biskop Genberg i Kalmar.

-Gränen kläddes på förmiddagen, och dagen var så för-
tvivlat lång för den som inte fick vara med, men äntligen
fick man äta middag kl. 2/två/, och det var lutfisk och
gröt. Jag fick inte vara med om att kläda gränen. Mina
bröder var i allmänhet ute och åkte kälke. Klockan fyra
gick man i julbönen i den iskalla Domkyrkan. Förr i tiden
brukade basunblåsare stå på läktaren och utföra musik
när psalm 55 sjöngs. När klockan var sex på eftermiddagen
samlades vi allesammans där hemma. Då var även alla tjänare
med, och dörrarna till matsalen slogs upp. Det var en fest-
lig anblick. Gränen var då tänd. Tjänarna bjöds på the,
och vi serverade dem den kvällen. Eljest brukade det ju
vara tvärtom. Min mor och jag gick omkring med stora
thekannor och hållde i kopparna. När det var gjort åter-
stod julklappsutdelningen. Far läste upp utanskrifterna
på paketen, men då var i n t e tjänarna med. De hade sin
jul för sig i nedre våningen, men det var inte så "vid-
lyftigt" på den tiden. Vid 8-tiden drack vi the och
ät en smörgås. Vi hade nämligen inte druckit något the
när tjänstefolket serverades. Då var vi upptagna med
serveringen. Vi hade aldrig någon lagad mat julafton för
att folket/=tjänarna/ inte skulle få disk. Jag för min del
var inte i julottan förrän jag var 15-16 år gammal. Några
jullekar lektes i biskopsgården. Det var ju bara vi.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8087:2.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söcken: KALMAR

Berättat av:

Fröken
Genberg

Uppteckningsår: 1941

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Innan jul hade vi alltid slakt. Det var ett förfärligt styrande och ställande. Några år bakade vi stora limpor, som delades ut till de fattiga. Slakt och byk hörde julen till, men vi bryggde inte. Det hade de gjort där hemma förut men inte som jag minns. Före min tid stöpte de också ljus.

Så kom juldagen. Då satt man och läste i sina böcker som man fått kvällen förut, och så såg man på sina övriga julklappar. Vi hade inga främmande gäster då. Vi hade heller inga släktingar, som kom på besök. Några julbjudningar gjorde vi inte heller. Julkärve åt fåglarna brukade vi aldrig sätta upp. Inte heller ställde vi granar utanför porten. Vi satte inte heller ljus i fönstren på juldagsmorgonen, men i huset intill vid Västra Sjögatan, där vi bodde, var illuminerat. Jultomte förekom inte hos oss. Det är senare bruk. Inte heller hade vi någon utklädd julbock. Min mor var född i Skåne, och där brukade de inte sådant. Vi hade inget dopp i grytan. Vi åt bara lutfisk och gröt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8087:3.

Landskap: Småland Uppptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KAIMAR Berättat av: Fröken
Uppteckningsår: 1941 Född år i
Genberg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

U Nyåret.

-Vi plundrade granen nyårsafton. Vi satt nämligen uppe och vakade in det nya året, och i samband därmed plundrade vi granen. Mina föräldrar brukade ta emot nyårsvisiter nyårsdagen, och då var det trångt om plats i biskopsgården. Då kom alla i hög hatt och far tog emot i stora salongen. Damerna voro också högtidsklädda. Herrarna bjöds på ett glas vin och damerna på konfektbitar. De besökande stannade inte länge. Ronden fortsatte till landshövdingen. Honom uppvaktade far också. Så det gick i en verklig "ring".

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8087:4

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Fröken

Söcken: KALMAR

Berättat av: Genberg

Uppteckningsår: 1941

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

/ Inringning av högtiderna.

-Ringdes julen in?

-Nej!

-Ringdes det nya året in?

-Nej!

✓ Stjärngossar

vid trettonhelgen förekom aldrig här i Kalmar!

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. *M* 8087:5.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Husförhör.

-På hösten var det husförhör. De och de tomterna, den och den roten skulle lämna sina uppgifter och på kvällen var det förhör. Ännu på biskop Eklunds tid hölls förhör mycket ordentligt. Nu ha de katekesundervisning några gånger, men det är inte alls på det gamla sättet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8087:6.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken
Genberg
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—

✓ Mårten.

-Vi hade aldrig gås till mårten. Far ansåg inte att mårten var någon luthersk fest och därför hade vi heller inte gås, men en släkting till min mor skrev en gång, att hon väntade hem sin son till "helgen". Även här uppe var Mårten en fest som firades även om vi inte gjorde stort av den.

biskopen

✓ Lucia

firade vi inte heller. Det är först på senare tid det bruket tagit fart. Nu gå seminaristerna mitt i natten, men det fanns inte alls förr.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M 8087:7

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken
Genberg
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J Påsk.

-Vid påsken åt vi ägg, varav somliga voro vackert målade. Vi rullade inte ägg i biskopsgården. Mina syskon var på landet hos släktingar en påsk. Dessa släktingar var från Skåne, och där rullade de ägg. Passionspredikan hölls varenda dag under dagarna före långfredagen, och på skärtorsdagen var det nattvardsgång. Alla människor hade svarta kläder på långfredagen, och kyrkan var svartklädd från fastlagssöndag till påskdagen. På påskdagen togs allt det svarta bort. Det flaggades också mycket allmänt på halv stång på långfredagen. Några upptåg på dymmelonsdagen var jag inte med om, men eljest förekom det att de hängde figurer på ryggen på folk.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 8087:8.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Fröken

Söcken: KALMAR

Berättat av:

Genberg

Uppteckningsår: 1941

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV✓ Pingst

-Vid pingsten majades inte, det gjorde vi vid m i d s o m-
m a r.

Studentexamen.

-Den första studentexamen hölls 1867. Förut hade de fått resa till akademien men nu kom censorerna till Kalmar. Jag minns så väl med vilken respekt dessa herrar mottogos. De skulle ju alltid hem i biskopsgården, eftersom far var inspektor vid skolan. Särskilt professor Odhner var ansågs som en mycket märkvärdig herre, eftersom man hade hans lärobok i skolan. Där var många censorer hemma hos oss på middag, bl.a. professor Lithander. Far höll alltid avslutningstalet på läroverket.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M 8087:9

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken
Genberg
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fastan.

-Vi hade alltid bullar på fettisdagen, och sedan hade vi bullar varenda tisdag under fastan. Därtill kom alla de goda kroppkakorna, som också hörde fastan till. Min far var däremot klen och tålde inte kroppkakor. Något björkris tog vi aldrig in vid fastan. Onsdag och fredag gick man och hörde passionspredikan. Dagarna före långfredag var det passionspredikan varenda dag. På måndagen var första akten, på tisdagen andra o.s.v.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8087:10.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress: Fröken

Socken: KALMAR

Berättat av: Genberg

Uppteckningsår: 1941

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ V alborgsmässoafton och 1:a maj.

- Någon sång eller musik 1:a maj förekom inte och inte heller V alborgsmässoafton. Det var så "jämstruket". Pojkar-
na/=mina bröder/ hade lov i skolan och gick och förkylde
sig, det var allt. Det var nämligen ofta kallt 1:a maj.

✓ Vårfrudagen.

- Vi hade då alltid våfflor. Tranen bar ljus i sängen, om
man inte skyndade att lägga sig den dagen.

f. v. t. K. d.

Skridskoåkning.

- På vintern när det var kallt gick vi på skridskor. Vi
hade isbana på gården, som var mycket stor. Det var mycket
trevligt att kunna sätta på sig skridskorna inomhus.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8087: //.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Fröken

Söcken: KAIMAR

Berättat av:

Genberg

Uppteckningsår: 1941

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVKostymslädpartier.

-Skolpojckarna hade ofta kostymslädpartier i slutet på 80-talet, men vi ha inte haft några dylika på senare tid. Gymnasisterna brukade då klä ut sig till olika figurer. Jag minns särskilt ett år, då landshövding Ceydercrantz' son kätt ut sig till "Överdomaren på Samoa". Han gjorde stor lycka i den rollen. De körde till Dorby gästgivargård, där de fick glögg. Vad de gjorde på kvällen vet jag inte, men hela staden var så intresserad av dessa slädpartier. De samlades på Larmtorget, och så körde de ut i en lång rad. Lärarna voro inte med i detta kostymtåg, men när de hade gymnasistbaler, en gång på våren och en gång på hösten, brukade alltid rektor och lärare vara med.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M 8087:12.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söken: KAIMAR Berättat av: Genberg
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Födelsedagar.

-Min far ville aldrig veta av någon uppvaktning. Vi barn brukade få ett litet födelsedagsbord, men det var helt enkelt ett bord med en vetekrans, litet karameller och naturligtvis en gåva, men det var ingenting märkvärdigt. Så kom givetvis några jämnåriga flickor på besök. Min syster hade sin födelsedag på sommaren, och då kom det många grannar. Men annars var det ingenting särskilt. Vi bodde i prebendet Ljungby på den tiden.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR

M 8087:13.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken
Genberg
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Midsommar.

-Midsommar firades inte på något sätt i biskopsgården, men på Ängö hade desstång. Hos oss var det ingenting särskilt varken i matväg eller umgänge. Vid midsommar satte där-
emot affärsmännen alltid björkar vid dörren till affären.

Vita frun i Kölby.

-På landet var en skog, där det påstods att det gick en vit fru. Det var i Kölby skog i Ljungby församling. Folk tyckte alltid att det var litet kusligt att köra genom den där skogen om natten. Men det är ingen som talat om det under de senaste femtio åren. Skogssnuvan hörde jag aldrig någon tala om.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8087:14

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söcken: KALMAR

Fröken
Genberg

Uppteckningsår: 1941

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVLördagstiggeriet.

-Alla lördagar brukade de fattiga gå omkring i affärerna och få en slant. Berggrens ha t.ex. alltid varit utomordentligt snälla. En fabrikör Sundberg hade snusaffär, och i hans butik var det alltid en ström av folk på lördagseftermiddagen. De skulle alla ha sin lilla strut snus.

Hyresvärdarna

brukade inte bjuda hyresgästerna på någonting, varken vid mårtan eller midsommar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 8087:15

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KALMAR Berättat av: Genberg
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kalmar under 70-talet.

-När mina föräldrar 1854 flyttade hit till Kalmar från Stockholm gick Vallarna runt staden, och stadsporten låstes kl. nio på kvällen. Landshövding Skjöldebrand råkade emellertid en gång bli utelåst. Han hittade på att det skulle bli järnväg, och då bröt de igenom Vallarna. Han gillade inte Vallarna, ty det hör till historien, att den där gången han blev utelåst, så fick han fara tillbaka till landet. Han genomdrev också omedelbart att tiden flyttades fram en timma. Stadsporten fick inte lov att stängas förrän klockan tio. På den tiden var Norra Långgatan en fin gata. Där bodde vi. Så bröts det igenom till järnvägen. Den nuvarande infartsvägen kallades för Nya Bron. Det är nu Cellbron. När man kom från landet fick man betala bropengar. Klockan tio på kvällen gick väktarna omkring och tutade. "Klockan är tio slagen", höjtade de. Entav väktarna brukade alltid stanna utanför knuten till vårt hus och ropa. Sedan tutade de var timme. Det försvann redan i slutet av 70-talet. De tutade däremot aldrig i kyrktornet. Det var gubbar som gick omkring på gatorna.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8087:16.

Landskap: Småland Uppptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken
Uppteckningsår: 1941 Född år i Genberg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Brandväsendet.

-När det var eldsvåda klämtade de i tornet och sprang med skärran. Det var en pjäs som de snurrade med. En träram med lösa spjälor. Den höll ett sådant förfärligt oväsen. Här var inte vattenledning på den tiden utan de fick långa vatten. Här var frivillig brandkår, men så fick vi vattenledning ungefär vid sekelskiftet eller något tidigare tror jag att det var. Nu ha vi ett mycket välordnat brandväsen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8087:17

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Fröken

Söcken: KALMAR

Berättat av: Genberg

Uppteckningsår: 1941

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV"Galne Albin"

var en figur som brukade gå omkring och skrämma oss barn, men han var i grund och botten mycket ofarlig. Jag vet inte alls vad han hette.

Professor Johan Jakob Borelius

var lektor här. Han bodde hos sin moder. Han var också ett original. De hade en gång supé hemma hos en major, och då skulle lektorn gå in i ett rum för att ta en bok. När han kom in i vännens arbetsrum såg han att det var bäddat bäddat, och han klädde av sig och lade sig! Så tank-spridd var han.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 8087:18.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Fröken

Söcken: KALMAR

Berättat av: Genberg

Uppteckningsår: 1941

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVSander

var fil. mag, en lärd man men alldeles "borta" då det gällde livet. Oscar Swahn har skildrat honom alldeles förträffligt i sin bok "Överliggare", tycker jag.

"Sju-Stina"

var en liten karl. Han var trumslagare vid regementet och brukade gå omkring och uppvakta folk med trummusik vid födelsedagarna.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 8087:19.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken
Uppteckningsår: 1941 Född år i Genberg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Marknader.

-Här var en stor marknad omkring den 14-15 oktober. Då var det hundratals stånd på torget med gator emellan. Då fick vi alltid marknadslov och pengar att köpa en liten sak för. Men dessa marknader togs bort ganska snart. Någon annan marknad än höstmarknaden var det inte att tala om under 90-talet. Det var den förnämsta då, men tidigare hade det varit stor marknad även på våren och sommaren. Oktobermarknaden var den förnämsta, emedan man då skulle köpa hem ett vinterförråd av rotfrukter och potatis.

Ljusinbränningsfester
känner jag inte alls till något om.

Skriv endast på denna sida!